

AAN de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid
de heer mr. A.J. de Geus
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

ONDERWERP advies inzake concept-wetsvoorstel
Invoeringswet Wet werk en inkomen naar
arbeidsvermogen
DATUM 6 januari 2005
ONS KENMERK z2004-1681
CONTACTPERSOON mw. drs. N.M. van Seumeren
070-3811358
UW BRIEF VAN 15 december 2004
UW KENMERK

Geachte heer De Geus,

Bij brief van 15 december 2004 heeft uw directeur Sociale Verzekeringen het College bescherming persoonsgegevens (CBP) verzocht om advies uit te brengen over het conceptwetsvoorstel Invoeringswet Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Invoeringswet WIA). Het CBP voldoet hierbij aan dit verzoek.

Toetsingskader

Het CBP richt zich bij de toepassing van het wetsvoorstel met name op de gevolgen van het wetsvoorstel voor de bescherming van persoonsgegevens. Vanuit deze invalshoek bezien, dient het wetsvoorstel te voldoen aan artikel 8 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) alsmede aan de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP) welke uitvoering geeft aan de Europese Richtlijn 95/46/EG.

Het CBP zal in dit advies tevens uw schriftelijke reactie van 28 september 2004 (SV/AL/04/64576) op het advies van het CBP inzake het concept-wetsvoorstel WIA betrekken. (CBP, 3 augustus 2004, z2004-0417)

Verwerking persoonsgegevens door verzekeraars

Positionering verzekeraars

Het CBP heeft in zijn advies van 3 augustus 2004 aangegeven dat er meer duidelijkheid moet komen over de posities die de verschillende partijen ten opzichte van elkaar innemen. Duidelijkheid hieromtrent is van belang om te kunnen beoordelen op grond waarvan de verschillende partijen persoonsgegevens mogen verwerken en gerechtigd zijn om deze met elkaar uit te wisselen. Het CBP merkte daarbij op dat er met name onduidelijkheid bestaat over de rol die verzekeraars gaan spelen in het nieuwe stelsel. In uw reactie van 28 september 2004 geeft u aan dat in het wetsvoorstel WIA inderdaad niets wordt geregeld over de positie van verzekeraars. U stelt dat dit een voortzetting is van het huidige beleid. Ook in de huidige WAO kunnen werkgevers eigenrisicodrager worden en ervoor kiezen dit risico over te dragen aan een private verzekeraar. (28 september, 20004, SV&AL/04/76457676, blz. 4)

Het CBP stelt vast dat ook in het onderhavige concept-wetsvoorstel Invoeringswet WIA er niet voor is gekozen om de positie die verzekeraars in het nieuwe stelsel innemen te verduidelijken. De argumentatie waarmee u deze keuze onderbouwt - het zou ten deze handelen over een voortzetting van het huidige beleid - is echter onder de maat. Ook in het huidige stelsel bestaat er onduidelijkheid over de bevoegdheden en beperkingen van verzekeraars om persoonsgegevens te ontvangen en te verwerken. Dit is een onwenselijke situatie, zeker gelet op het feit dat de rol die verzekeraars in ons maatschappelijk bestel innemen de komende jaren alleen maar groter wordt. Verzekeraars - veelal onderdeel van grote financiële concerns - beschikken al over zeer veel gegevens omdat ze behalve ziektekostenverzekeraar ook vaak schade-, levens- en pensioenverzekeraars zijn en financiële dienstverlening binnen het bankwezen leveren. Door de nieuwe taken op grond van de WIA, maar bijvoorbeeld ook de nieuwe Zorgverzekeringswet, krijgen deze financiële concerns de beschikking over nog veel meer (medische) persoonsgegevens. Dat levert een potentieel invloedrijke informatiepositie op waarvan tot op heden niet goed duidelijk is of en zo ja onder welke voorwaarden die mag worden benut.

Verzekeraars erkennen het belang van een zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens. Zij hebben het CBP al vaker laten weten ermee gediend te zijn indien er duidelijke regels worden gesteld. Geen regels stellen is tijdrovend en inefficiënt voor de uitvoerende partijen. Het CBP bepleit daarom met klem dat in de betreffende wetgeving helderheid wordt verschaft over de bevoegdheden en de beperkingen van verzekeraars daar waar het gaat om de verwerking van persoonsgegevens.

Grondslag

In uw brief van 28 september 2004 geeft u aan dat de risico-overdracht plaats vindt op basis van een overeenkomst die de eigenrisicodragers met de betreffende verzekeraar sluit. Deze overeenkomst kan naar het oordeel van de regering ook een grondslag vormen voor de eigenrisicodragers om zijn gegevens (naar het CBP aanneemt wordt met 'zijn gegevens' bedoeld persoonsgegevens betreffende zijn werknemers) te verstrekken: de verzekeraar heeft er een gerechtvaardigd belang bij dat de werkgever de gegevens verstrekt die hij nodig heeft voor de uitvoering van de overeenkomst. Dit zou onder meer met zich meebrengen dat de verzekeraar mag vragen dat de werkgever gegevens verstrekt die hij nodig heeft voor de vaststelling van de omvang van en de controle op de ingediende claim en voor de bepaling van de premie. Anderzijds wordt gesteld dat de gedeeltelijk arbeidsgeschikte buiten de overeenkomst staat die zijn werkgever met de private verzekeraar heeft gesloten. In de overeenkomst verzekert de werkgever zich tegen het risico dat hij een uitkering ingevolge de WGA (regeling Werkhervatting gedeeltelijke arbeidsgeschikten) moet betalen aan een gedeeltelijk arbeidsgeschikte werknemer. De werknemer is geen partij bij deze overeenkomst en kan ook door deze overeenkomst niet worden gebonden. (28 september, 20004, SV&AL/04/76457676, blz. 4-5)

Het CBP kan u niet volgen in deze redenering. In artikel 8 WBP zijn limitatief de grondslagen voor het verwerken van persoonsgegevens neergelegd. U stelt dat een werkgever op grond van de (verzekerings)overeenkomst persoonsgegevens mag verstrekken aan de verzekeraar. In artikel 8 onder b, WBP is bepaald dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt indien de

gegevensverwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst. Artikel 1, onder f, WBP bepaalt dat de betrokkene degene is, op wie de persoonsgegevens betrekking hebben. De werknemer is echter, zoals u zelf ook al aangeeft, geen partij bij de overeenkomst. Artikel 8, onder b, WBP kan dus nooit een grondslag vormen voor de verstrekking van persoonsgegevens door de werkgever aan de verzekeraar.

Het CBP heeft al eerder aangegeven dat op grond van de huidige wetsvoorstellen slechts artikel 8, onder f, WBP als grondslag kan dienen voor deze verwerking van persoonsgegevens. In artikel 8 onder f, WBP is neergelegd dat persoonsgegevens slechts verwerkt mogen worden indien de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer prevaleert. Concreet betekent dit dat een werkgever steeds een afweging zal moeten maken of er wel sprake is van een gerechtvaardigd belang om gegevens van zijn werknemers te verstrekken aan zijn verzekeraar en of dit belang zwaarder weegt dan de inbreuk die gemaakt wordt op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen. Daarbij hebben werknemers op grond van artikel 40, eerste lid, WBP het recht om verzet aan te tekenen tegen deze verstrekking.

Het CBP is van mening dat artikel 8, onder f, WBP geen goede basis biedt voor werkgevers om structureel gegevens te verstrekken aan verzekeraars. Het beveelt u dan ook aan om in de WIA of middels de Invoeringswet WIA een duidelijke wettelijke grondslag te creëren voor de gegevensverstrekking van de werkgever aan zijn eventuele verzekeraar.

Doelbinding

In uw brief van 28 september 2004 stelt u dat private verzekeraars de gegevens die zij in het kader van de verzekeringsovereenkomst hebben verkregen niet verder mogen verwerken op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verzameld. Dit betekent volgens u dat een private verzekeraar de verkregen gegevens niet mag verwerken op een wijze die onverenigbaar is met het doel van de overeenkomst, dat wil zeggen de verzekering van het risico dat de eigenrisicodrager een uitkering ingevolge de WGA moet betalen aan een gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemer. U stelt vervolgens dat naar het oordeel van de regering het niet juist is om dit in het wetsvoorstel WIA vast te leggen omdat het primair aan de eigenrisicodrager en de private verzekeraar is om het precieze doel van de overeenkomst te omschrijven. Een specifieke doelbindingsbepaling bindt de verzekeraars niet omdat zij gegevens niet verkrijgen bij de uitvoering van de WGA, maar ter uitvoering van de overeenkomst met de eigenrisicodrager. (28 september, 20004, SV&AL/04/76457676, blz. 5)

De Memorie van Toelichting bij de Invoeringswet WIA stelt dat het uitdrukkelijk de bedoeling van de regering is dat de gegevens die aan private verzekeraars worden verstrekt dan wel tussen partijen worden uitgewisseld, beperkt blijven tot de gegevens die noodzakelijk zijn voor de

uitvoering van de verzekeringen in het kader van loondoorbetaling, het eigenrisicodrager zijn in de zin van het wetsvoorstel WIA en voor de WAO en de betaling van de gedifferentieerde arbeidsongeschiktheidspremie. Dit betekent dat het gebruik van het sofi-nummer daartoe beperkt dient te blijven. (MvT, blz. 66-67)

Het CBP is het met u eens dat verzekeraars de gegevens waarover ze op grond van de WIA kunnen beschikken, alleen mogen gebruiken voor een beperkt aantal specifieke doeleinden. Het is het echter niet eens met uw redenering dat een doelbindingsbepaling in de wet niet juist zou zijn omdat deze reeds volgt uit de verzekeringsovereenkomst. Zoals onder het kopje 'grondslag' reeds is aangegeven, kan deze gegevensverstrekking niet worden gegrond op de verzekeringsovereenkomst. Hieruit volgt dat ook de doelbinding voor de verwerking van deze gegevens niet kan worden afgeleid uit deze overeenkomst.

Gelet op het bovenstaande is het CBP dan ook van oordeel dat de wet dient te voorzien in een specifieke doelbindingsbepaling met betrekking tot de gegevensverstrekking door de werkgever aan de verzekeraar. Dat zou ook meer in lijn zijn met het feit dat de wet wel voorziet in een doelbindingsbepaling ten aanzien van het gebruik dat verzekeraars maken van het sofi-nummer.

Verstrekking UWV aan verzekeraar

Voorgesteld wordt om onder artikel 73, eerste lid, onder d, Wet SUWI de volgende bepaling op te nemen: "De Centrale organisatie werk en inkomen (CWI), het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) en de Sociale verzekeringsbank zijn bevoegd op verzoek uit de door hen gevoerde administratie aan verzekeraars als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel h, van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993, alle gegevens en inlichtingen die worden verwerkt door UWV als verantwoordelijke in de zin van de WBP, te verstrekken die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de aanvraag en voor de uitvoering van overeenkomsten met werkgevers tot verzekering van het risico van het betalen van loon in geval van ziekte van de werknemers dan wel van het risico van het betalen van premie voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering op grond van de Wet financiering sociale verzekeringen en van het eigenrisicodrager zijn als bedoeld in de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, voorzover de verzekeraar kan aantonen, dat die werkgevers tegen het verzoek geen bezwaar hebben gemaakt." (Concept-wetsvoorstel WIA, blz. 51)

In de toelichting bij dit artikel staat aangegeven dat op verzoek van de werkgever, UWV in het kader van de uitkeringsverstrekking informatie over de hoogte van het dagloon, het arbeidsongeschiktheidspercentage en de duur van de uitkering verstrekt aan de private verzekeraar. Gesteld wordt dat voor de overige gegevens de verzekeraar zich tot de betreffende werknemer dan wel werkgever dient te wenden. Daarbij wordt opgemerkt dat onder de hier bedoelde gegevensuitwisseling niet de medische gegevens van de werknemer zijn begrepen. Ten aanzien van deze gegevens verandert niets ten opzichte van de huidige situatie. Het gaat om een beperkte gegevensset die middels AMvB of ministeriële regeling wordt vastgesteld. (MvT, pag. 65-66)

Het is voor het CBP onduidelijk in hoeverre deze bepaling aangemerkt kan worden als een wettelijk voorschrift voor UWV om gegevens te verstrekken aan de verzekeraar (artikel 8, onder c, WBP). Het feit dat de verstrekking alleen plaats kan vinden als de werkgever hier geen bezwaar tegen heeft, lijkt dit tegen te spreken. Het CBP verzoekt u om de grondslag voor deze verwerking in artikel 8 van de WBP aan te wijzen. Daarbij merkt het op dat indien artikel 8, onder c, WBP geen grondslag biedt voor deze verstrekking, UWV een informatieplicht kent op grond van artikel 34, eerste lid, WBP jegens de betrokkenen. Daarnaast is het CBP van oordeel dat middels de Invoeringswet WIA een bepaling in de Wet SUWI moet worden opgenomen waarin expliciet wordt neergelegd dat verzekeraars de gegevens die zij van UWV op grond van artikel 73, eerste lid, onder d, Wet SUWI verkrijgen, slechts mogen verwerken voor de in dit artikel genoemde doelen en dat zij deze gegevens niet voor andere doeleinden verder mogen verwerken.

Tot slot stelt u dat onder de hier bedoelde gegevensuitwisseling niet de medische gegevens van de werknemer zijn begrepen. Ten aanzien van deze gegevens verandert niets ten opzichte van de huidige situatie. Het CBP gaat er van uit dat hiermee wordt bedoeld dat UWV slechts met uitdrukkelijke toestemming van de werknemer medische gegevens mag verstrekken aan de verzekeraar. Het beveelt u aan om dit punt nader uit te werken in de toelichting.

Gebruik soft-nummer verzekeraars

In artikel 73, tiende lid, onder b, Wet SUWI wordt bepaald dat het sociaal-fiscaalnummer bij de verwerking van gegevens gebruikt kan worden door een verzekeraar als bedoeld in het eerste lid, onder d, voorzover dit noodzakelijk is voor de verzekeringsovereenkomst, genoemd in dit onderdeel.

Het CBP kan zich vinden in uw voorstel om het ook voor verzekeraars mogelijk te maken om het soft-nummer te verwerken in het kader van de uitvoering van een verzekeringsovereenkomst die het risico op loondoorbetaling, WAO en Wet WIA dekt. Feitelijk erkent u hiermee dat verzekeraars een belangrijke rol gaan spelen in het nieuwe stelsel.

Arbeidsgehandicapte status

De toenmalige Registratiekamer en het huidige CBP hebben een aantal malen aandacht gevraagd voor de onduidelijkheid die bestaat over de vraag of een arbeidsgehandicapte werknemer verplicht is om zijn nieuwe werkgever in kennis te stellen van zijn Rea-status. (Registratiekamer, z2000-0801, 23 mei 2001 en CBP, z2002-0410, 16 juni 2004) Het CBP heeft met instemming kennis genomen van het feit dat dit wetsvoorstel uitsluitend geeft over deze kwestie.

Het CBP begrijpt dat artikel 29 b Ziektewet zo wordt gewijzigd dat de werknemer die gedeeltelijk arbeidsgeschikt is bij de sollicitatie en in de eerste twee maanden na indiensttreding zijn status niet bekend hoeft te maken. Na twee maanden dienstverband is de werknemer op een daartoe strekkend verzoek van de werkgever wel verplicht zijn status bekend te maken. De werknemer behoeft aan de werkgever alleen aan te geven dat hij recht heeft op de no risk polis, over de aard en oorzaak van de (gedeeltelijke) ongeschiktheid behoeft hij de werkgever niet te informeren. (MvT, blz. 56-58)

Het CBP is van oordeel dat de bovengenoemde oplossing in beginsel voldoende rekening houdt met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene. Het merkt echter op dat op grond van artikel 7:652, zesde lid, BW het mogelijk is om bij CAO af te wijken van een proeftijd van twee maanden. Het CBP beveelt u aan om bij de wijziging van artikel 29 b Ziektewet hiermee rekening te houden.

Toezeggingen naar aanleiding van advies WIA

Het CBP schreef in zijn advies over het concept-wetsvoorstel WIA dat het een nadere uitwerking miste waarin wordt toegelicht hoe het wetsvoorstel zich verhoudt tot de WBP, de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (artikel 7:457 BW) en de Wet SUWI. U antwoordde in uw brief van 28 september 2004 dat de WGBO van toepassing is in de relatie tot de verzekerings- en bedrijfsarts en dat voor die relatie (tijdelijk) een aantal uitzonderingen gelden. U gaf daarbij aan dat in het kader van het wetsvoorstel Invoeringswet WIA aandacht zou worden besteed aan het structureel regelen van die uitzondering. Het CBP heeft hierover echter niets terug kunnen vinden in het concept-wetsvoorstel Invoeringswet WIA. Het verzoekt u om hierover alsnog duidelijkheid te verschaffen.

Een afschrift van deze brief zal worden verstuurd aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer H.A.L. van Hoof. Voorts zullen afschriften worden verstuurd aan de Inspectie Werk en Inkomen, UWV, het Verbond van Verzekeraars en Zorgverzekeraars Nederland.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

mr. J. Kohnstamm
voorzitter